

Richard F. Fenno, *The Challenge of Congressional Representation*, Cambridge/London, 2013 (261 sider).

Forfatteren til denne bog har i snart 30 år lagt navn til APSAs Legislative Studies Section's best book on legislative studies, the Richard F. Fenno, Jr. Prize. Fenno har selv vundet priser for tre-fire af sine bøger gennem tiden. Og det ikke så få år, hvor Fenno har været aktiv forsker inden for amerikansk kongresforskning. Han har publiceret siden 1950'erne og tre-fire af hans bøger er klassikere, hvor *Home Style* fra 1978 i denne sammenhæng er den mest relevante. Hans eneste konkurrent som "førende kongresforsker", David Mayhew, Yale, udnævner på bogens omslag Fennos samlede forskningsindsats til intet mindre end det vigtigste bidrag til amerikansk kongresforskning i flere generationer. Større ros kan man vanskeligt forestille sig.

I bogen fastslår forfatteren – endnu en gang – at mens der findes masser af forskning om aktiviteterne i den amerikanske Kongres, eksempelvis om afstemningsadfærd og øvrige lovgivningsaktivitet, står det skralt til med undersøgelser af kongresmedlemmers adfærd i valgdistrikterne og dermed især af repræsentationsrelationen fra vælgere til Kongressens to kamre. Dette er uheldigt, fordi medlemmer af Kongressen befinder sig i et større eller mindre dilemma, hvor de konstant må afveje forholdet mellem repræsentation og beslutninger om lovgivning, hvor relationen til valgdistriktet er stærkt medbestemmende for udfaldet af sådanne overvejelser. Den miserable forskningssituation karakteriserer Fenno blandt andet således: "At present, however, we know a lot more about their [kongresmedlemmernes] voting patterns inside their legislature in Washington than we know about their connection patterns that carried them, and kept them, there" (p. 6). Denne karakteristik af amerikansk kongresforskning – der i parentes bemærket nok også er relevans for parlamentsforskningen i mange andre lande – er det bedst tænkelige grundlag for Fennos forsøg på at råde bod på den miserable forskningssituation.

Det gør Fenno ved med denne bog at analysere fem medlemmer af Repræsentanternes Hus enkeltvis i deres valgdistrikter. Den metodiske fremgangsmåde er helt Fennosk i form af brug af deltagende observation med tilhørende interviews og samtaler med de fem kongresmedlemmer, mens de udfolder deres repræsentative aktiviteter i deres valgkredse og – i mindre omfang også – i Washington. Analyserne har desuden et solidt diakront perspektiv og er delvis retrospektive, idet Fenno bagud i tiden kan trække på information fra tidligere forskningsrejser med de pågældende kongresmedlemmer. Analysen er også Fennosk i den forstand, at den for det meste implicit trækker på en del af Fennos analytiske kategorier fra *Home Style*. Til forskel fra *Home Style* er kon-

gresmedlemmerne denne gang ikke anonyme. Den metodiske betydning heraf er dog lidt svær at vurdere. Informanterne er overvejende kongresmedlemmer, der var valgt i 1990'erne. For en outsider-læser betyder det, at ikke blot de fem kongresmedlemmers overvejelser over deres egen politiske adfærd belyses. Man får også nogle af deres overvejelser over nogle væsentlige begivenheder i amerikansk politik præsenteret fra en spændende insider-vinkel. Det gælder blandt andet konsekvenserne af den republikanske jordskredssejr i november 1994 med "Contract with America", hvor demokraterne kom i mindretal i Repræsentanternes Hus. Og det gælder også republikanernes efterfølgende forsøg i Repræsentanternes Hus på at få rejst en rigsretssag mod præsident Bill Clinton.

Generelt illustrerer bogen med de fem cases, hvor forskellige amerikanske valgdistrikter kan være, og hvor forskelligt udfordringen med at repræsentere en valgkreds kan håndteres af de valgte repræsentanter. Fenno får eksempelvis vist, at to repræsentanter, som ellers i mange henseender har fælles vilkår, prioriterer håndteringen af dilemmaet mellem repræsentation og beslutningsaktivitet i Kongressen forskelligt. Den ene betoner og identificerer sig med aktiviteterne i valgdistriktet, mens den anden beretter om og identificerer sig med sin indsats i Kongressen.

Bogen bringer som nævnt dele af analyseapparatet fra 'Home Style' i anvendelse, men den gør det ikke i tilstrækkelig og eksplicit grad. Fenno, der er udstyret med en god næse for komparative case-studier, foretager to sådanne parvise sammenligninger. Men sammenligningerne er placeret som to korte addenda mellem bogens kapitler, som om de ikke rigtigt fortjener nogen selvstændig placering og nærmest kan springes over. Man får heller ikke for alvor trukket linjerne op hverken i forhold til kandidaternes opfattelser af og adfærd i den politiske verden og i forhold til Fennos analyseapparat. Det rokker imidlertid ikke ved, at der er tale om indsigtfuld og spændende læsning, som taktet være Fennos indsats i denne og ikke mindst i tidligere værker giver et helt unikt indblik i nogle centrale og fortsat oversete dele af amerikansk politik i almindelighed og af sammenhængene mellem repræsentation og beslutningsadfærd i Kongressen i særdeleshed. Tager man en indledningsvis tilkendegivelse fra Fenno for pålydende om, at dette er hans sidste bog, efterlader forfatteren sig – formentlig meget mod sin vilje – en forskningsdagsorden, som han stort set har haft monopol på i mere end en generation. En del af forklaringen på dette monopol kan muligvis søges i de udgifter, der kan være forbundet med at rejse rundt med forskellige kongresmedlemmer – hvis man da overhovedet kan få adgang til dem.

Det vil blive svært for efterkommere at løfte arven efter Fenno, og det gælder ikke blot hans forskning og dens kvaliteter. Han har sammen med blandt an-

dre William Riker været med til at sætte det måske knap så kendte University of Rochester i staten New York på USA's politologiske landkort. Og af adskillige forord i bøger, skrevet af hans kolleger inden for kongresforskning, kan man se, at han er velrenommeret og særdeles vellidt. Det er nok USA's største navn i kongresforskning, der med denne bog angiveligt er i gang med at lukke og slukke efter sig.

Henrik Jensen
Institut for Statskundskab,
Københavns Universitet

Henrik Jøker Bjerre og Carsten Bagge Laustsen, *Den nyttige idiot – en introduktion til Slavoj Žižeks samfundsteori*, Frederiksberg: Samfundslitteratur, 2013, 283 s., 198 kr.

Slovenske Slavoj Žižek er med sin begejstring for revolutioner blevet kaldt en apologet for voldelige bevægelser. Han er i brede kredse blevet stemplet som en nyttig idiot, der kun kritiserer og dermed skader "sine egne". HJB og CBL ønsker med bogen *Den nyttige idiot* at tage Žižeks samfundsteori alvorligt under den antagelse, at man til karakteristikken af en nyttig idiot bør tilføje "nyttig – for hvem?" og være parat til at få et overraskende svar.

Den nyttige idiot er en opdatering af bogen *Slavoj Žižek* (2006), hvortil forfatterne blandt andet har føjet et kapitel om politiske styreformer og et kapitel om kritikken af Žižek. Det taler til bogens fordel, hvilket vi vender tilbage til. Bogen er delt op i syv kapitler, som med udgangspunkt i Žižeks psykoanalytiske teoriapparat bevæger sig over en samtidsdiagnose frem mod subjektet, der skal skabe en ny samfundsorden.

I første kapitel beskriver forfatterne, hvordan Žižek nægter at acceptere filosofiens og historiens afslutning i kølvandet på Murens fald, og i andet kapitel udfoldes Žižeks filosofiske ståsted, den lacanianske psykoanalyse. Žižek er poststrukturalist og håndterer problemstillingen om forholdet mellem individ (det imaginære) og samfund (det symbolske) ved at benytte Jacques Lacans "det reelle". Det reelle er den rest, der står tilbage, når subjektet har identificeret sig, men samtidig selve forudsætningen for, at individet kaster sig ud i identifikationsprocesser. Subjektet er altså givet ved et ubevidste.

Psykoanalysen appliceres i tredje kapitel på politiske styreformer, og vi får beskrevet, at Žižek gerne fremhæver fire former – nazismen, stalinismen, det liberale demokrati og leninismen – som er struktureret som henholdsvis en